

Kategorija: 3.4.3.2.2.3. Įmonės vadovo ar kitų asmenų pagal kompetenciją pareiškimas teismui dėl bankroto bylos iškėlimo;

Civilinė byla Nr. e2-1323-1120/2021

Teismo proceso Nr. 2-58-3-00144-2021-2

Procesinio sprendimo kategorijos:

(S)

3.4.3.2.2.3.

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. lapkričio 18 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Agnė Tikniūtė,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi civilinę bylą pagal pareiškėjo G. Š. atskirąjį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo 2021 m. spalio 27 d. nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo G. Š. pareiškimą **dėl bankroto bylos iškėlimo uždaramai akcinei bendrovei „Valdikoma“**,

n u s t a t ė:

I. Ginčo esmė

1. Pareiškėjas G. Š. (toliau – ir pareiškėjas) pateikė teismui pareiškimą, prašydamas iškelti uždaramai akcinei bendrovei (toliau - ir UAB) „Valdikoma“ (toliau – ir bendrovė) bankroto bylą.
2. Ieškovas paaiškino, kad bendrovė negali atsiskaityti su kreditoriais, neturi pajamų ir materialaus turto. Bendrovės turto vertė 2021 m. rugsėjo 30 d. yra 15 361 Eur, o įsipareigojimai sudaro 106 412,80 Eur.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

3. Šiaulių apygardos teismas 2021 m. spalio 27 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo G. Š. pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo uždaramai akcinei bendrovei „Valdikoma“.
4. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pareiškėjas teismui neteikia įrodymų, jog būtų informuoti juridinio asmens dalyviai apie juridinio asmens nemokumą ir jiems būtų buvę siūloma spręsti juridinio asmens mokumo atkūrimo klausimą, pažymėjo, jog teismui iš viso nepateikti duomenys apie juridinio asmens dalyvius. Be to, nėra inicijuotas nemokumo procesas, kaip to reikalauja Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 8 straipsnio nuostatos (1-3 dalys), o sąlygų netaikyti šių nuostatų nenustatyta (JANĮ 8 straipsnio 4 dalies 1 punktas). Taigi, pareiškėjas neįvykdė JANĮ 16 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytos pareigos, kuri yra pagrindas atsirasti teisei kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškėlimo juridiniam asmeniui.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

5. Pareiškėjas G. Š. atskiruoju skundu prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – iškelti UAB „Valdikoma“ bankroto bylą.
6. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 6.1. UAB „Valdikoma“ negali atsiskaityti su kreditoriais, nes neturi pajamų ir materialaus turto. Bendrovės turto vertė yra 15 361 Eur, o įsipareigojimai – 106 412,80 Eur. Taigi bendrovė tenkina JANĮ 2 straipsnio 7 dalyje numatytus nemokumo kriterijus.
 - 6.2. JANĮ nuostatos dėl bankroto proceso ne teismo tvarka gali būti netaikomos, kadangi juridinis asmuo neturi turto ar pajamų iš kurių galėtų būti tenkinami reikalavimai. Pareiškėjas pateikė teismui UAB „Valdikoma“ atžvilgiu nebaigtų vykdomųjų bylų sąrašą ir balansą, pelno (nuostolių) ataskaitą, kreditorių sąrašą, debitorių sąrašą. Nors formaliai vykdomieji dokumentai ir nėra gražinti, tačiau tam yra visos sąlygos, o vykdomųjų dokumentų negražinimą sąlygoja tai, kad antstoliai pažeidžia įstatymą dėl savanaudiškų tikslų, nenorėdami, kad išieškotojai patektų pas kitus antstolius, o taip pat dėl to, kad už antstolio nesiėmimą priemonių gražinti vykdomuosius dokumentus nėra taikoma atsakomybė.

Teismas

k o n s t a t u o j a:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

7. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – *CPK*) 320 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio (atskirojo) skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindų patikrinimas. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame (atskirajame) skunde nustatytų ribų, išskyrus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (*CPK* 320 straipsnio 2 dalis).

8. Apeliacinės instancijos teismas nenustatė pagrindų peržengti atskirojo skundo ribas ar absoliučių skundžiamos nutarties negaliojimo pagrindų, todėl procesas vyksta pagal atskirajame skunde nustatytas ribas.

Dėl bylos esmės

9. *CPK* 137 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta, kad teismas atsisako priimti ieškinį, jeigu suinteresuotas asmuo, kreipęsis į teismą, nesilaikė įstatymų nustatytos tai bylų kategorijai išankstinio bylos sprendimo ne teisme tvarkos.

10. *JANĮ* 6 straipsnyje įtvirtintos juridinio asmens vadovo pareigos esant juridinio asmens nemokumo tikimybei ar juridiniam asmeniui tapus nemokiam. Minėto straipsnio 2 dalis nustato, kad juridiniam asmeniui tapus nemokiam, juridinio asmens vadovas privalo: 1) nedelsdamas informuoti juridinio asmens dalyvius apie juridinio asmens nemokumą ir siūlyti spręsti juridinio asmens mokumo atkūrimo klausimą; 2) nedelsdamas inicijuoti nemokumo procesą; 3) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dienos, kai tapo žinoma ar turėjo būti žinoma, kad susitarimas dėl pagalbos finansiniams sunkumams įveikti yra nevykdomas arba netinkamai vykdomas, inicijuoti nemokumo procesą; 4) vykdyti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytas pareigas.

11. *JANĮ* 8 straipsnyje, reglamentuojančiame juridinio asmens nemokumo inicijavimo procedūrą, kai ją inicijuoja juridinis asmuo, nustatyta, kad tais atvejais, kai bankroto byla keliama juridinio asmens iniciatyva, juridinio asmens vadovas ar likvidatorius nemokumo procesą inicijuoja registruotu laišku, per antstolius ar pasiuntinių paslaugų teikėjus pateikdamas pranešimą kreditoriams jų gyvenamosios vietos ar buveinės adresu, arba pateikdamas pranešimą elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu užtikrinamas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti asmens tapatybę. Jeigu nemokumo procesas inicijuojamas elektroninių ryšių priemonėmis, turi būti gautas patvirtinimas apie pranešimo gavimą. Pranešimas laikomas įteiktu praėjus 7 dienoms nuo jo išsiuntimo dienos, jeigu jis nebuvo pateiktas elektroninių ryšių priemonėmis (*JANĮ* 8 straipsnio 1 dalis). Pranešime nurodoma juridinio asmens neįvykdyta prievolė ir pažymima, kad, jeigu per šiame pranešime nurodytą terminą nebus sudarytas susitarimas dėl pagalbos arba priimtas sprendimas bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka, juridinis asmuo kreipsis į teismą dėl restruktūrizavimo arba bankroto bylos iškelimo (*JANĮ* 8 straipsnio 2 dalis). Susitarimui dėl pagalbos sudaryti arba sprendimui bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka priimti nustatomas ne trumpesnis kaip 15 dienų ir ne ilgesnis kaip 30 dienų terminas nuo pranešimo įteikimo kreditoriui dienos (*JANĮ* 8 straipsnio 3 dalis). *JANĮ* 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos dėl siūlymo sudaryti susitarimą dėl pagalbos ar priimti sprendimą bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka gali būti netaikomos, jeigu tenkinama kuri nors iš šių sąlygų: 1) anksčiau sudarytas susitarimas dėl pagalbos nevykdomas arba netinkamai vykdomas; 2) likvidatorius inicijuoja bankroto procesą, nes juridinis asmuo yra nemokus; 3) antstolis grąžino kreditoriui vykdomuosius dokumentus, nes juridinis asmuo neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti tenkinami reikalavimai (*JANĮ* 8 straipsnio 4 dalis).

12. Be to, pagal *JANĮ* 16 straipsnio 1 dalį teisė kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškelimo atsiranda nuo: 1) termino, skirto prievolei įvykdyti, susitarimui dėl pagalbos sudaryti ar sprendimui bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka priimti, pabaigos; 2) kreditoriaus ar juridinio asmens pranešimo apie inicijuojamą nemokumo procesą įteikimo, jeigu anksčiau sudarytas susitarimas dėl pagalbos yra nevykdomas arba netinkamai vykdomas; 3) likvidatoriaus pranešimo apie inicijuojamą bankroto procesą kreditoriams įteikimo; 4) kreditoriaus pranešimo apie inicijuojamą bankroto procesą juridiniam asmeniui įteikimo, jeigu antstolis grąžino kreditoriui vykdomuosius dokumentus, nes juridinis asmuo neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti tenkinami reikalavimai. Praėjus 3 mėnesiams nuo nurodytos teisės atsiradimo dienos, nemokumo proceso inicijavimui, kai nemokumo procesą inicijuoja juridinis asmuo, taikomos bendrosios *JANĮ* 8 straipsnio nuostatos (*JANĮ* 16 straipsnio 2 dalis).

13. *JANĮ* 17 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad prie juridinio asmens pareiškimo teismui dėl nemokumo bylos iškelimo privalo būti pridėti dokumentai, kuriais patvirtinamas juridinio asmens teisės kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškelimo atsiradimą, t. y. dokumentai, patvirtinantys tinkamą *JANĮ* 8 straipsnio 1–3 dalių bei 16 straipsnio 1 dalies 1 punkto įgyvendinimą.

14. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad juridinio asmens nemokumo inicijavimas gali skirtis priklausomai nuo inicijuojančio subjekto. Tais atvejais, kai nemokumo procesą inicijuoja juridinis asmuo, turi būti laikomasi *JANĮ* 8 straipsnio 1-3 dalyje nurodytos procedūros bei *JANĮ* 16 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino. Kitaip tariant, juridinis asmuo prieš paduodamas pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškelimo privalo registruotu laišku ir ar elektroninėmis ryšių priemonėmis išsiųsti pranešimą juridinio asmens kreditoriams, o pranešime nurodyti konkrečią juridinio asmens neįvykdytą prievolę bei ne trumpesnę kaip 15 dienų ir ne ilgesnę kaip 30 dienų terminą nuo pranešimo įteikimo kreditoriui dienos susitarimui dėl pagalbos sudaryti ir (ar) sprendimui dėl bankroto proceso ne teismo tvarka priimti. Tik kai yra atlikta ši procedūra ir tik nuo pranešime nurodyto termino suėjimo pabaigos juridinis asmuo įgyja teisę kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškelimo. Tokia procedūra yra privalomo pobūdžio, o juridinis asmuo, siekdamas nemokumo bylos iškelimo teisme, visais atvejais privalo nustatytos tvarkos laikytis, išskyrus konkrečias įstatyme įtvirtintas išimtis.

15. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo nurodomas *JANĮ* 8 straipsnio 4 dalies 3 punkte įtvirtintas pagrindas, kai aptartos juridinio asmens nemokumo inicijavimo procedūros galima nesilaikyti (kai antstolis grąžino kreditoriui vykdomuosius dokumentus, nes juridinis asmuo neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti tenkinami reikalavimai), taikomas tais atvejais, kai nemokumo procesą inicijuoja juridinio asmens kreditorius. Toks aiškinimas atitinka ir *JANĮ* 16 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatą pagal kurį teisė kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškelimo atsiranda, kai antstolis grąžino kreditoriui vykdomuosius dokumentus, nes juridinis asmuo neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti tenkinami reikalavimai ir yra įteiktas kreditoriaus pranešimas juridiniam asmeniui dėl nemokumo proceso inicijavimo. Kitaip tariant, pagal šią procedūrą nesilaikydamos *JANĮ* 8 straipsnio 1-3 dalies reikalavimų, teisę kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškelimo turi būtent kreditorius atlikęs nurodytus veiksmus (gavęs antstolio grąžintus dokumentus ir įteikęs pranešimą juridiniam asmeniui).

16. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas privalėjo laikytis *JANĮ* 8 straipsnyje įtvirtintos išankstinės nemokumo inicijavimo procedūros, o jos nesilaikęs – neįgijo teisės kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos juridiniam asmeniui iškelimo (*JANĮ* 16 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

17. Be kita ko, pirmosios instancijos teismas nagrinėjamoje byloje pagrįstai atkreipė dėmesį ir į tai, kad teismui nėra pateikti duomenys, jog pareiškėjas tinkamai atliko *JAN/ 6* straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą pareigą, t. y. informavo juridinio asmens dalyvius apie juridinio asmens nemokumą ir siūlė spręsti juridinio asmens mokumo atkūrimo klausimą. Nesant šių duomenų, be to, teismui neturint informacijos apie UAB „Valdikoma“ dalyvius, teismas negali patikrinti, ar ši pareiga buvo įvykdyta ir juridinio asmens dalyviai yra informuoti apie juridinio asmens finansinę padėtį bei ketinimą inicijuoti nemokumo procesą.

18. Atsižvelgiant į byloje nustatytas faktines aplinkybes bei pateiktus išaiškinimus, skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista, o atskirasis skundas atmetamas kaip nepagrįstas.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

Šiaulių apygardos teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėja Agnė Tikniūtė

Paminėta tekste:**Teisės aktai:**

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

137 str. Ieškinio priėmimas

320 str. Bylos nagrinėjimo ribos

Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso patvirtinimo“

337 str. Apeliacinės instancijos teismo teisė panaikinti apskųstą teismo sprendimą ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo arba priimti naują sprendimą

Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas

2 str. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

6 str. Juridinio asmens vadovo pareigos, esant juridinio asmens nemokumo tikimybei ar juridiniam asmeniui tapus nemokiam

8 str. Nemokumo proceso inicijavimas, kai jį inicijuoja juridinis asmuo

16 str. Teisės kreiptis į teismą dėl nemokumo bylos iškėlimo atsiradimas

17 str. Pareiškimas teismui dėl nemokumo bylos iškėlimo